

5.1.2016

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki

Asia

Lisävastine asioissa dnrot 2015/704–709 (Apotti-hankkeeseen liittyvä järjestelmähankinta)

Valittaja

CGI Suomi Oy (jäljempänä *valittaja* tai *CGI*)

Hankintayksiköt

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (jäljempänä *HUS*)

Helsingin kaupunki

Kauniaisten kaupunki

Kirkkonummen kunta

KL-Kuntahankinnat Oy

Vantaan kaupunki

(jäljempänä kaikki yhdessä *hankintarengas*)

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, cursive letters that appear to be "M. S." or similar.

Hankintarenkaan asiamiehet

Hallintolakimies, VT Vesa Mutalahti
Sähköposti vesa.mutalahti@hus.fi
Puhelin 050 427 2379

Kaupunginasiamies, VT Pirkka Saarinen
Sähköposti pirkka.saarinen@hel.fi
Puhelin (09) 310 36156

Lisävastineen antaminen Vantaan kaupungin puolesta

Vantaan kaupungin osalta lisävastineen antaa Vantaan kaupungin sisäisten sääntöjen mukaisesti kaupunginhallitus, joka käsittelee lisävastineen kokouksessaan 11.1.2016. Vantaan kaupungin asiamiehenä toimii lakimies, OTK Aulis Ante (sähköposti aulis.ante@vantaa.fi, puhelin (09) 839 21337).

Prosessiosoite

APOTTI-hanke
PL 30
00099 Helsingin kaupunki
Sähköposti apotti@hel.fi

Liikesalaisuudet

Tämä lisävastine ei sisällä liikesalaisuuksia.

Asian käsittelyn vaihe

Hankintarenkaan 1.12.2015 markkinaoikeudelle toimittaman vastineen jälkeen loputkin hankintarenkaan jäsenet ovat tehneet päätöksen CGI:n esittämän hankintaoikaisuvaatimuksen hylkäämisestä. Päätökset on toimitettu markkinaoikeudelle.

Hankintarengas on 14.12.2015 vastannut markkinaoikeuden 10.12.2015 esittämään selvityspyyntöön.

Korkein hallinto-oikeus on 18.12.2015 antamallaan välipäätöksellä (taltio 3775, diaari 2342/3/15) hylännyt CGI:n täytäntöönpanon kieltämistä koskevan hakemuksen, joka koskee Apotti-hankinnan aikaisempaa vaihetta.

Pyyntö asian viivytyksettömästä käsittelystä

Hankintarengas ilmoittaa käsityksensä, että asia on valmis ratkaistavaksi.

Kuten hankintarengas on aikaisemmin esittänyt, hankintamenettelyn viivästymisellä on sekä hankintarenkaalle että yleiselle edulle huomattava merkitys.

Hankintarengas pyytää kiirehtimisen lisäksi, että markkinaoikeus ilmoittaa hankintarenkaalle päätöksentekoaikataulusta heti kun se on tiedossa.

Hankintarenkaan vaatimukset

Hankintarenkaan vaatimukset ovat hankintarenkaan vastineen 1.12.2015 mukaiset.

Vastine valittajan vastaselitykseen 22.12.2015

Alla on käytetty samaa otsikkonumerointia kuin valittajan vastaselityksessä.

1 Valittajan oikeus tiedonsaantiin

Hankintarengas on toimittanut markkinaoikeudelle kaikki asiaan liittyvät asiakirjat. Hankintarengas on vastannut asiakirjapyyntöön jo aikaisemmin, mutta toteaa vielä valittajan esittämien väitteiden osalta seuraavaa:

- Epicin osallistumishakemuksessa oli ilmoitettu yksi alihankkija: Accenture Oy.
- Valittaja on vastaselityksessään (s. 5) esittänyt vaatimuksen siitä, että hankintayksiköt ilmoittavat, ovatko ne toimittaneet asiakirjat valittajalle niin, ettei niistä ole poistettu tietoja. Hankintarengas ilmoittaa, ettei asiakirjoista ole poistettu tietoja.
- Hankintarengas ei ole pitänyt Epicin tarjouksen saatesivua liikesalaisuutena. Valittajan edustajat on henkilökohtaisesti kutsuttu hanke-toimistolle 6.10.2015, jolloin he ovat saaneet kyseisen asiakirjan nähtäväkseen.
- Sisällysluettelon osalta hankintarenkaalle on epäselvää, mitä asiakirjaa valittaja tarkoittaa. Valittajalle on joka tapauksessa toimitettu

pyynnön mukainen selvitys tarjouksen sisällöstä. Tarjous kokonaisuudessaan on toimitettu markkinaoikeudelle.

- Tarjouksen kielen osalta hankintarengas on jo aiemmin todennut, että tarjous oli suomenkielinen. Tarjous kokonaisuudessaan on toimitettu markkinaoikeudelle.

Hankintarengas toistaa edelleen, että kaikkiin valittajan esittämiin lukuihin asiakirjapyyntöihin on vastattu asianmukaisesti ja julkisuuslain mukaisessa määrääjassa. Valittajalla on hankintapäätöksestä lähtien ollut käytössään kaikki materiaali, jonka se tarvitsee hankintamenettelyn ja sen lopputuloksen oikeellisuuden arviointiin. Hankintarenkaalla itsellään ei ole valittajaan nähden mitään intressiä pitää asiakirjoja salassa, vaan kyse on toisen tarjoajan julkisuuslain mukaisista liikesalaisuuksista. Myös valittaja on ilmoittanut tarjousaineistonsa kuuluvan lähes täysin liike- ja ammattisalaisuuden piiriin. Hankintarenkaaseen kuuluvat hankintayksiköt toteuttavat vuosittain satoja julkisia hankintoja, eikä niissä anneta tarjoajien julkisuuslain mukaisia liikesalaisuuksia tiedoksi muille tarjoajille. Hankintarenkaan jäsenten tulkinta on vakiintuneen oikeuskäytännön mukainen ja vahvistettu esimerkiksi markkinaoikeuden tuoreessa ratkaisussa MAO:727/15.

2 Hankintailmoitus

Valittaja on vastaselityksessään (s. 9) edelleen esittänyt, että valittajan väittämät hankintailmoituksen virheellisyydet *"ovat tehneet hankintailmoituksesta ja tarjouspyynnöstä epäselvän myös valittajan kannalta"*.

Puitejärjestelyä koskeva asia on todellisuudessa ollut valittajalle selvä. Puitejärjestelystä on nimenomaisesti hankintailmoituksen ja osallistumispyynnön tekstissä mainittu.

Samoin hankintalajia koskeva asia on todellisuudessa ollut valittajalle selvä. Hankinnan sisältö on nimenomaisesti hankintailmoituksen ja osallistumispyynnön tekstissä kuvattu.

Valittaja ei ole missään vaiheessa hankintamenettelyä ilmaissut, että kyseiset seikat olisivat sille jotenkin epäselviä.

Kuten hankintarengas on muun muassa vastineessaan 1.12.2015 todennut, hankinnan laajuus ja sisältö on asianmukaisesti ja virheettömästi ilmoitettu hankintailmoituksessa. Tieto hankinnasta on myös tosiasiallisesti tavoittanut kaikki asiasta kiinnostuneet toimittajat.

Julkisista hankinnoista annetun valtioneuvoston asetuksen 7 §:ssä asetetaan hankintayksiköille ainoastaan kaksi velvoitetta: velvollisuus käyttää EU-vakiolomakkeita ja velvollisuus käyttää CPV-viitenimikkeistöä. Lainsäädännössä ei säännellä sitä, missä tilanteissa mihinkin lomakkeen kohtaan tulee merkitä rasti. Valittajan väite siitä, että markkinaoluiden tulisi tutkia hankintailmoitusta tällä tarkkuudella, ei perustu lakiin. Hankintailmoitusta tulee arvioida kokonaisuutena. Olennaista on se, että hankintailmoitus sisältää paikkansa pitävät tiedot hankinnasta, kuten Apotti-järjestelmähankinnassa riidatta on sisältänyt. Kaikilla tarjoajilla on siten ollut yhtäläinen mahdollisuus osallistua tarjouskilpailuun.

Hankintalain 5 §:n 15 kohdan mukaan puitejärjestelyllä tarkoitetaan yhden tai usean hankintayksikön ja yhden tai usean toimittajan välistä sopimusta, jonka tarkoituksena on vahvistaa tietyn ajan kuluessa tehtäviä hankintasopimuksia koskevat ehdot, kuten hinnat ja suunnitellut määrät. Puitejärjestelyn luonteeseen kuuluu se, ettei sen perusteella välttämättä ole pakko tehdä varsinaisia hankintoja. Puitejärjestelyssä perustetaan sen sijaan järjestely, jonka perusteella hankintayksiköllä on oikeus sopimuskaudella tehdä toimittajalta hankintoja puitejärjestelyn ehtojen mukaisesti. Apotti-järjestelmähankinnassa ei ole kyse puitejärjestelystä hankintarenkaan jäsenten osalta, vaan HUS ja hankintarenkaan jäsenkunnat hankkivat sopimuksen mukaisen järjestelmän ja palvelut tavanomaisen hankintasopimuksen perusteella. Hankintarenkaan jäsenkuntiin kuuluu perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon osalta selvästi suurin osa HUS-alueen väestöpohjasta, ja erikoissairaanhoidon osalta hankinta koskee koko HUS-aluetta. Hankintarengas on sitoutunut hankinnan toteuttamiseen vain niiden osalta. Puitejärjestelyä hyödynnetään mahdollisessa laajenemisessa, jonka toteutumiseen hankintarengas ei ole sitoutunut ja joka toteutuisi muiden kuin hankintarenkaan jäsenten hyväksi. Puitejärjestelyn merkitseminen rastilla hankintailmoituslomakkeen liitteen II kohtaan II.1.3 tai II.1.4 olisi päinvastoin antanut hankinnan pääasiallisesta sisällöstä virheellisen kuvan, koska puitejärjestelyssä ei hankintayksiköillä yleensä ole ostovelvollisuutta. Kun hankinnasta tehdään pääasiassa tavanomainen hankintasopimus, olisi harhaanjohtavaa laatia hankintailmoitus siten, että hankinta ilmoitetaan pääasiassa puitejärjestelyksi. Tähän viittaa myös seuraava lainaus Hilma-palvelun ohjeista:

II.1.4 Puitejärjestelyä koskevat tiedot

Valitaan vain, kun hankinta toteutetaan puitejärjestelyinä.

Valittaja on vastaselityksessään (s. 9) todennut, että hankintarenkaan ennen varsinaista hankintailmoitusta 22.4.2013 ja 28.6.2013 julkaisemat ennakkoilmoitukset olivat itse asiassa ilmoituksia teknisestä vuoropuhelusta. Ilmoitusten tekstistä ilmenee selkeästi, että ne koskevat teknistä

vuoropuhelua. Hankintarengas on viitannut ilmoituksiin, koska niiden tekstissä näkyy seuraavanlainen kohta:

II.3 Tietoa puitejärjestelystä

Tähän ilmoitukseen liittyy puitejärjestelystä sopiminen:

Valittaja on vastaselityksessään (s. 13) asettanut kyseenalaiseksi hankintarenkaan vastineensa 1.12.2015 alaviitteessä 3 esittämän laskelman siitä, kuinka tavanomaista puitejärjestelyn sisältävissä EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa on rastittaa hankintailmoituslomakkeen liitteen II kohta II.1.3 tai II.1.4 (30.11.2015 Hilmassa oli vireillä 20 EU-kynnysarvon ylittävää hankintailmoitusta, joissa mainitaan puitejärjestely, ja niistä 11:ssä valittajan mainitsevat kohdat on rastitettu ja yhdeksässä niitä ei ollut rastitettu). Laskelma on hankintarenkaan käsityksen mukaan riidaton, koska se on 30.11.2015 vireillä olleista hankintailmoituksista todennettavissa. Hankintarengas esittää kuitenkin valittajan väitteen vuoksi seuraavassa uuden, ilmoitusnumeroilla yksilöidyn laskelman: 29.12.2015 Hilmassa oli vireillä 18 EU-hankintailmoitusta, joiden tekstissä oli mainittu sana "puitejärjestely". Vähintään toiseen hankintailmoituslomakkeen liitteen II kohdista II.1.3 tai II.1.4 oli merkitty rasti 11 ilmoituksessa (ilmoitusnumerot 2015-029126, 2015-029149, 2015-029093, 2015-029095, 2015-024985, 2015-026762, 2015-026333, 2015-027967, 2015-026270, 2015-027579 ja 2014-031469). Molemmista kohdista puuttui rasti seitsemässä ilmoituksessa (ilmoitusnumerot 2015-028852, 2015-028452, 2015-027067, 2015-027274, 2015-027521, 2015-028051 ja 2015-028063). Tämän ja kuukautta aiemman tilanteen perusteella rastin jättäminen merkitsemättä vaikuttaa tavanomaiselta toimintatavalta.

Hankintarengas korostaa edelleen, että valittajan väittämät puutteet tarkoittaisivat niin vähäistä menettelyvirhettä, että olisi ilmeisen suhteetonta sen seurauksena määrätä valittajan vaatimia seuraamuksia. Puitejärjestely on kuvattu hankintailmoituksessa, eikä hankintailmoituksen sisältö ole miltään osin ristiriidassa tarjouspyynnön kanssa. Huomioiden lisäksi menettelyn vaiheen, jossa puutteeseen on vedottu, valittajan väitteille ei tulisi antaa markkinaoikeuden lopullisessa päätöksessä minkäänlaista merkitystä.

Valittaja ei edelleenkään ole vastaselityksessään yksilöinyt, miten hankintailmoituksen väitetty epäselvyys olisi vaikuttanut tarjoajan asemaan hankintamenettelyssä tai tarjouksen tekemiseen. Hankintarengas toteaa samoin kuten vastineessaan, että valittaja on ymmärtänyt täysin oikein hankintailmoituksen sisällön sekä hankintamenettelyn luonteen ja jättänyt kaikilta osin tarjouspyynnön mukaisen tarjouksen.

Muiden valittajan esittämien hankintailmoitusta koskevien väitteiden osalta hankintarengas vetoaa asiasta aikaisemmissa kirjelmissä esittämänsä.

3 Tarjouspyynnön liite 5.1

Toisin kuin valittaja on vastaselityksessään (s. 14) väittänyt, hankintarengas ei ole tarjouspyynnössä kieltänyt erillisten liitteiden toimittamista.

Sen sijaan tarjouspyynnössä todettiin seuraavasti (tarjouspyynnön kohta 10.1):

Tarjouksen tulee vastata muodoltaan ja sisällöltään tarjouspyynnössä ja sen liitteissä esitettyihin edellytyksiin ja sen tulee sisältää tarjousten vertailussa tarvittavat tiedot. Tarjouksesta tulee ilmetä tarjouspyynnössä edellytetyt asiat ja sen tulee noudattaa edellä kohdassa 7 kuvattua rakennetta.

Edellä mainitussa kohdassa 10.1 tai tarjouksen sisältöä myös koskevis-
sa kohdissa 7.1 ja 12 ei asetettu vaatimuksia sille, miten tarjoajan tulisi
jakaa tarjouksensa eri dokumentteihin. Vaatimus koski ainoastaan tar-
jousdokumentaation yleistä rakennetta.

Esimerkiksi valittaja on omassa tarjouksessaan liittänyt selvitykseen A
92 liitettä. Tarjouspyynnössä ei kuitenkaan edellytetty, että selvitykseen
A tulisi liittää nimenomaan 92 liitettä tai mitään muutakaan liitemäärää.
Päinvastoin tarjoajille on normaaliin tapaan jätetty mahdollisuus itse har-
kita, miten ne katsovat parhaaksi jakaa tarjouspyynnön edellyttämät tie-
dot eri dokumentteihin.

Selvityksen C rakenne oli vapaamuotoinen. Tarjouspyynnön liitteen
TS2.8 (Toteutus- ja käyttöönottoprojektien suunnitelma) mukaisen poh-
jan kohdassa 8 pyydettiin tarjoajilta riskienhallintasuunnitelmaa. Tar-
jouspyynnön liitteenä olleen pohjan ohjeistuksessa todettiin seuraavasti:
"Tarjoaja voi kuvata Toteutus- ja Käyttöönottoprojektin riskienhallinta-
suunnitelman tähän lukuun tai toimittaa sen erillisenä liitteenä". Epic oli
liittänyt selvitykseen C1 tähän kohtaan liittyen erillisen "Riskienhallinta-
matriisin". Tässä matriisissa Epic oli hyödyntänyt tarjouspyynnön liitteen
5.1 mukaista riskilistaa.

Kyseisille liitteille ei tarjouspyynnössä ollut asetettu vaatimuksia, eikä
esimerkiksi tarjouspyynnön liitteen 5.1 hyödyntämistä ollut kielletty. Sel-
vitys C sisälsi valittajan tarjouksessa 13 eri dokumenttia ja Epicin tar-
jouksessa yhdeksän eri dokumenttia. Molemmat tarjoukset olivat tar-
jouspyynnön mukaisia. Tarjousten vertailussa arvioijat ovat hyödyntä-

neet selvityksiä C1–C3 liitteineen yhtenä kokonaisuutena tarjouspyynnössä etukäteen kuvattujen riskitekijöiden mukaisesti.

Hankintarengas huomauttaa lopuksi, että asia on joka tapauksessa vaila merkitystä: vaikka Epicin tarjouksessa katsottaisiin olevan jokin lopputuloksen kannalta merkityksetön muotovirhe, ei se vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan suhteellisuusperiaate huomioon ottaen edes voisi johtaa hankintapäätöksen kumoamiseen. Tällaisella muotovirheellä ei olisi vaikutusta tarjousten vertailun tai yhteismitallisuuden kannalta, vaan kyse olisi hankinnan lopputuloksen kannalta merkityksettömästä teknisestä yksityiskohdasta.

4 Tarjousten vertailuperusteet

Tarjousten vertailuperusteiden määrittelemine on julkisessa hankinnassa hankintayksikön oikeus ja tehtävä, jonka hankintayksikkö toteuttaa oman tarpeensa perusteella. Vertailuperusteet ja tuotevertailuissa arvioitavat seikat on Apotti-järjestelmähankinnassa asetettu hankinnan tavoitteista lähtien tasapuolisesti ja syrjimättä. Vertailuperusteet ovat hankintalain 62 §:n perusteluiden mukaisesti liittyneet hankinnan kohteeseen, olleet objektiivisia ja syrjimättömiä eivätkä ne ole antaneet hankintayksikölle rajoittamatonta valinnanvapautta. Tuotevertailu B:n vertailuperusteita ei milteään osin asetettu tuotevertailu A:n tulosten perusteella, vaan vertailuperusteiden määrittelemine toteutettiin mittavan asiantuntijajoukon toimesta hankintayksiköiden tarpeista lähtien. Vertailuperusteet on ilmoitettu tarjoajille hyvissä ajoin etukäteen.

Hankintarenkaan vastineessa on selkeästi kuvattu, kuinka tuotevertailu A:n ja B:n kohde, arviointitapa ja laajuus ovat olennaisesti poikenneet toisistaan. Valittaja on pyrkinyt esittämään asian siten, että tuotevertailu B:ssä olisi Epiciä suosien arvioitu samoja asioita kuin tuotevertailu A:ssa. Väite on perusteeton. Tuotevertailuissa ei ole arvioitu samoja asioita edes siltä osin, kuin kyse on ollut samalla nimellä otsikoiduista aihealueista. Tuotevertailuissa on arvioitu eri asioita suurelta osin erilaisessa arviointimenettelyssä. Valittaja on sivuttanut nämä tosiseikat vertaillessaan tuotevertailujen tuloksia aihe-alueiden otsikoiden perusteella.

On siis olennaista huomata, että tuotevertailut A ja B olivat toisistaan riippumattomia kokonaisuuksia, eikä yhden tuloksista voida tehdä päätelmiä siitä, millaisia tuloksia toisesta voidaan odottaa. Lisäksi Epic osallistui tuotevertailuun B osittain tuotevertailusta A poikkeavalla ohjelmistokokonaisuudella. Ylipäänsä toista tarjoajaa suosivien vertailuperusteiden asettaminen olisi vaatinut suurelta asiantuntijajoukolta sellaista tietoa Epicin muutetusta ohjelmistokokonaisuudesta, jota hankintarenkaalla

ei edes olisi voinut olla. Joka tapauksessa Epicin tarjoama ratkaisu osoittautui molemmissa tuotevertailuissa valittajan tarjoamaa ratkaisua paremmaksi.

Valittaja on vastaselityksessään (s. 16) huomauttanut, että kotihoidon ja sosiaalityön painoarvo tuotevertailussa B oli nolla. Tämän aihealueen samoin kuin suun terveydenhuollon painoarvot asetettiin nollassi sen vuoksi, koska neuvottelut olivat tuotevertailu B:n suunnittelu- ja toteutusvaiheessa kesken, eikä hankintarenkaalla ollut vielä varmuutta tulisivatko ne sisältymään lopulliseen hankinnan kohteeseen vai jäisivätkö ne myöhemmin toteutettaviksi. Menettelyllä varauduttiin kyseisten toiminnallisuuksien sisällyttämiseen hankittavaan kokonaisuuteen arvioimalla ne muiden aihealueiden kanssa yhtenevällä tavalla. Erikseen voidaan todeta, että Epicin ratkaisu sai tuotevertailussa B paremmat pisteet kuin valittajan ratkaisu myös kotihoidon ja sosiaalityön sekä suun terveydenhuollon aihealueilla.

Vastoin valittajan vastaselityksessään (s. 17) esittämää väitettä, hankintarengas on vastineessaan laajasti ja objektiivisesti esittänyt ne perusteet, joilla vertailu suoritettiin tuotevertailu B:ssä. Kahden, sisällöltään poikkeavan tuotevertailun järjestäminen eri neuvottelukierroksilla oli hankintarenkaan alkuperäisen suunnitelman mukaista. Tuotevertailu B:n sisältöä oli linjattu jo tuotevertailu A:n toteutussuunnitelmassa. Hankintarengas on halunnut toteuttaa kaksi tuotevertailua muun muassa sen vuoksi, että se saa riittävän syvällisen käsityksen tarjotuista ratkaisuista. Lisäksi hankinnan kohteena oleva ratkaisu on neuvottelumenettelyn luonteeseen kuuluen hankintamenettelyn aikana jatkuvasti täsmentynyt. Tuotevertailun kaksivaiheisuudesta on ilmoitettu tarjoajille jo neuvottelukutsussa. Julkisissa hankinnoissa ei ylipäänsä ole olemassa mitään hankinnan sisällöstä johdettavia absoluuttisia vertailuperusteita ja niiden painotuksia, vaan vertailuperusteet ja niiden painotukset perustuvat aina hankintayksikön omista tarpeistaan lähtien tekemiin ratkaisuihin. Olenaisista on se, että tarjoajilla on tasapuoliset mahdollisuudet osallistua hankintamenettelyyn. Hävinnyt tarjoaja ei voi saada hankintapäätöstä kumotuksi sillä perusteella, että se olisi tullut valituksi, jos hankintayksikkö olisi valinnut sen kannalta edullisemmat vertailuperusteet.

Valittaja on vastaselityksessään (s. 16) todennut, että *"hankintayksiköt eivät vastaa esitettyihin väitteisiin"*. Hankintarengas on mielestään vastannut kaikkiin valittajan esittämiin väitteisiin. Hankintarengas korostaa joka tapauksessa lopuksi, että

- vertailuperusteiden asettaminen on hankintayksiköiden harkintavaltaan kuuluva oikeus ja velvollisuus

- tuotevertailun kaksivaiheisuudesta päätettiin ennen neuvottelujen aloittamista ja siitä ilmoitettiin tarjoajille etukäteen
- vertailuperusteet valittiin etukäteen laajan asiantuntijajoukon toimesta hankintayksiköiden objektiivisten tarpeiden perusteella
- vertailuperusteet ovat liittyneet kiinteästi hankinnan kohteeseen
- tuotevertailu B:n vertailuperusteiden asettamisessa ei huomioitu tuotevertailu A:n tuloksia
- molemmilla tarjoajilla oli tasapuoliset mahdollisuudet menestyä tuotevertailussa
- tuotevertailu A:n ja tuotevertailu B:n tulokset eivät ole keskenään verrattavia
- hankintarengas on muutenkin kohdellut kaikkia tarjoajia tasapuolisesti ja syrjimättä.

5 Tarjouspyynnön muutokset

Apotti-järjestelmähankinnassa annettiin tarjoajille tavanomaiseen julkisissa hankinnoissa noudatettavaan tapaan mahdollisuus esittää kysymyksiä tarjouspyyntöaineistosta. Valittaja on vastaselityksessään (s. 18) todennut tarjouspyynnöstä esitettyihin kysymyksiin vastaamisen tarkoitaneen, että *"tarjouspyynnön laatimisvastuu siirtyy Epicille"*. Tästä ei ole kysymys, vaan tarjoajille annettu mahdollisuus kysymysten esittämiseen ja niihin vastaaminen ovat normaali osa hankintamenettelyä. Epic ei ole esittänyt muutoksia tarjouspyyntöön, vaan pyytänyt hankintarengasta vahvistamaan, että se on ymmärtänyt seikkoja mittavasta tarjouspyyntökokonaisuudesta hankintarenkaan tarkoittamalla tavalla.

Valittaja on vastaselityksessään (s. 18) väittänyt, että hankintarengas olisi poistanut tarjouspyynnöstä alun perin esittämiään olennaisia sitovia vaatimuksia. Tästä ei missään tapauksessa ole kyse. Vaatimuksia ei ole poistettu.

Kuten liitteisiin B10 ja B17 tutustumalla voi todeta, ne ovat luonteeltaan kuvailevia ja informatiivisia. Esimerkiksi tietosuojaa koskevien yksilöityjen vaatimusten esittäminen ei ole ollut liitteen B10 funktio, vaan yksilöityjä vaatimuksia on runsaasti muualla dokumenttikokonaisuudessa. Varsinaiset vaatimukset on esitetty pääasiassa liitteissä B4 ja B8, ja tarjoajien tuli vastata niihin Kyllä- tai Ei-vastauksilla.

Tarjoajat ovat kuitenkin ennen tarjousajan päättymistä halunneet vahvistuksen siihen, että jos tarjoaja jättää jonkin ominaisuuden tarjouksensa ulkopuolelle Ei-vastauksella, liitteistä B10 tai B17 ei aiheudu velvollisuutta silti toteuttaa kyseistä nimenomaisesti tarjouksen ja tarjousvertailun ulkopuolelle jätettyä ominaisuutta. Valittaja toi asian suullisesti esille tarjouspyyntöön liittyvien kysymysten ja vastausten läpikäyntitilaisuudessa, ja Epic pyysi tarjouspyynnöstä esittämillään kirjallisilla kysymyksillä erillistä vahvistusta asiasta. Asia on vahvistettu molemmille tarjoajille samanaikaisesti annetuissa kirjallisissa vastauksissa. Asian vahvistaminen ei ole muuttanut tarjouspyyntöä tai aiheuttanut tarjoajille tarvetta muuttaa tarjoamaansa ratkaisua tai sen ominaisuuksia.

Valittaja on esittänyt vastaselityksessään (s. 20), että hankintarenkaan vastaus kysymyksen 3 osalta on *"selkeästi hankintalain vastainen ja myös sopimusoikeudellisesti kestävä"*.

Vastaus perustuu tarjouspyynnön kohtaan 10.5:

Hankintapäätöksen tekemisen jälkeen sopimusluonnoksiin voidaan valitun tarjoajan esityksestä tehdä tarpeellisia korjauksia, tarkennuksia ja tarjoajakohdaisia täsmennyksiä. Sellaisia muutoksia sopimusluonnoksiin ei voida tehdä, joiden vuoksi hankinnan kohteen tai hankinnassa sovellettavien sopimusehtojen voitaisiin katsoa muuttuneen tarjouspyynnön mukaisista ehdoista. (...) Hankintarenkaalla ei ole velvollisuutta tarjoajan ehdottamien muutosten hyväksymiseen, ja tarjoajan tulee allekirjoittaa sopimukset sellaisenaan, jos hankintarengas niin vaatii.

Edellä mainitussa tarjouspyynnön kohdassa todetaan vakiintunut hankintaoikeudellinen periaate, jonka mukaan olennaiset sopimusmuutokset eivät ole mahdollisia. Hankintalainsäädäntö ei kuitenkaan kiellä esimerkiksi ristiriitaisuuksien korjaamista ennen sopimuksen allekirjoittamista. Ehdolla varauduttiin nimenomaan siihen, että sopimuskokonaisuudessa osoittautuisi olevan virheitä tai ristiriitaisuuksia, jotta ne voitaisiin korjata ennen sopimuksen allekirjoittamista. Tämä on jopa oletettavaa, kun kyseessä on erittäin monimutkainen ja laaja-alainen hankinta, minkä vuoksi asiaan on nimenomaisesti kiinnitetty ennalta huomiota myös tarjouspyynnössä. Samalla on kuitenkin selvää, etteivät muutokset saa johtaa kiellettyihin olennaisiin sopimusmuutoksiin, kuten tarjouspyynnössä on korostettu.

Toisin kuin valittaja on vastaselityksessään (s. 20) väittänyt, soveltamisjärjestyksen muuttaminen ei olisi automaattisesti olennainen sopimusmuutos. Sopimusmuutoksen olennaisuus arvioidaan muutoksen sisällön, ei sen toteuttamistavan perusteella.

Hankintalain mukaan hankintasopimus syntyy kirjallisen sopimuksen allekirjoittamisella. Sopimusehtojen asianmukainen täsmentäminen ennen sopimuksen allekirjoittamisessa on joka tapauksessa hankintalain ja normaalin julkisissa hankinnoissa noudatettavan menettelyn mukaista. On jopa mahdollista, ettei tarjouspyyntö edes sisällä varsinaista sopimusluonnosta, vaan sopimus laaditaan vasta hankintapäätöksen tekemisen jälkeen.

Valittajan mainitsema ”sopimusoikeudellinen kestämyttömyys” ei liity valituksen kohteena olevien hankintapäätösten lainmukaisuuteen, mutta hankintarengas toteaa kuitenkin, ettei sopimusoikeudellista kestämyttömyyttä ole voinut syntyä, koska hankintasopimusta ei ole vielä allekirjoitettu. Niin ikään on selvää, että sopimuksen mahdollisten ristiriitaisuuksien ja epätasällisyyksien korjaaminen ennen lopullisen sopimuksen allekirjoittamista on myös sopimusoikeudellisesti arvioiden paitsi perusteltua myös ehdottoman tarpeellista.

Yhteenvedona voidaan vielä todeta, että

- molemmille tarjoajille on annettu sama mahdollisuus esittää kysymyksiä
- vastaukset kysymyksiin on annettu molemmille tarjoajille samanaikaisesti
- tarjouspyyntöä ei ole vastauksissa muutettu
- molemmilla tarjoajilla on tasapuolisesti ja syrjimättömästi ollut käytettävissään hankintasäännösten mukainen ja yhtä pitkä aika laatia tarjous.

6 Lisenssiehdot

Valittaja on vastaselityksessään (s. 23) todennut, etteivät ”hankintayksiköt enää edes kiistä CGI:n väitettä ja esitä, että Epicin tarjous olisi Apotti-sopimusten vaatimusten mukainen”. Vastoin valittajan väitettä hankintarengas toteaa edelleen Epicin tarjouksen olleen tarjouspyynnön mukainen. Hankintarengas nimenomaisesti pyysi tarjoajia liittämään valmisohjelmistojen lisenssiehdot tarjouksiinsa ja varautui nimenomaisilla sopimusehdoilla siihen, että lisenssiehdot saattaisivat olla joiltain osin ristiriidassa tarjouspyynnön liitteenä olleen sopimuskokonaisuuden kanssa.

Valittajan vastaselityksessään (s. 26) esittämä huomio siitä, että kaikki hankintarengaan vastineessaan mainitsevat valittajan tarjouksen ristiriit-

taisuudet oli poimittu "Järjestelmään Liittyvien Ohjelmistojen" lisenssiehdoista, pitää paikkansa. Kuten hankintarengas vastineessaan (s. 30) on todennut, esimerkit valittiin sattumanvaraisesti valittajan toimittamista lisenssiehdoista, ja ne kohdistuivat sen vuoksi sattumalta kaikki "Järjestelmään Liittyviin Ohjelmistoihin". Hankintarengas esittää lisävastineen liitteessä lisää esimerkkejä valittajan esittämien lisenssiehtojen ja tarjouspyynnön ristiriitaisuuksista, tällä kertaa "Järjestelmätoimittajan Valmisohjelmistojen" ja "Kolmannen Osapuolen Valmisohjelmistojen" osalta. Esimerkit osoittavat sen, että valittajan esittämä lisenssiehtojen ristiriidattomuutta koskeva väite ei pidä paikkaansa.

Valittajan vastaselityksessään (s. 25) esittämä väite, jonka mukaan valmisohjelmistojen *"ei tule tarjota niiden vakiomuotoisilla lisenssiehdoilla, jos ne eivät täytä Apotin ja tarjoajan välisen sopimuksen mukaisia vaatimuksia"* ei vastaa tarjouspyyntöä, hankintarengas tarkoittaa, tarjoajien kanssa käytyjä neuvotteluja eikä julkisten hankintojen todellisuutta. Väitteen hyväksyminen tarkoittaisi sitä, että esimerkiksi JIT-ehtojen ja yleensäkin sopimusluonnosten käyttäminen tietojärjestelmähankinnoissa muuttuisi mahdottomaksi, koska olisi mahdotonta laatia sopimusehtoja siten, että ne ovat ristiriidattomia kaikkien mahdollisten valmisohjelmistojen lisenssiehtojen kanssa.

Hankintarengas on tarjouspyynnön liitteen C1 kohdassa 3 korostanut "Järjestelmään Liittyvien Ohjelmistojen" lisenssiehtojen vakiomuotoisuutta tai edullisemmuutta sen vuoksi, että palvelusopimuksen ehtoja ei sovelleta niihin. Liitteen C1 kohdissa 1 ja 2 mainittujen "Valmisohjelmistojen" käyttöoikeus määräytyy ensisijaisesti palvelusopimuksen mukaisesti. Myös niiden lisenssiehtojen on silti tarkoitettu olevan vakiomuotoisia. Tarjoajille lähetetyn lopullisen tarjouspyynnön kohdassa 7.1 todetaan seuraavasti:

- *Valmisohjelmistojen lisenssiehdot*

- o *Tarjoajan tulee liittää tarjoukseensa Valmisohjelmistojen lisenssiehdot kaikkien tarjoamiensa Valmisohjelmistojen osalta.*

Maininnalla on tarkoitettu normaaleja, vakiomuotoisia lisenssiehtoja, vaikka sanaa "vakiomuotoinen" ei olekaan tässä kohdassa mainittu. Valmisohjelmistojen lisenssiehdoilla tarkoitetaan vakiintuneen tulkinnan ja yleisen markkinakäytännön mukaan vakiomuotoisia ehtoja. Sana "vakiomuotoinen" on kuitenkin mainittu palvelusopimuksen kohdassa 3.1, jossa viitataan juuri kyseisiin lisenssiehtoihin:

Liite C2 sisältää Valmisohjelmistojen vakiomuotoiset lisenssiehdot. Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että Valmisohjelmistojen lisenssiehtojen mukainen käyttöoikeus kattaa tämän sopimuksen mukaisen käytön.

Asiakas sitoutuu noudattamaan soveltuvien lisenssiehtojen määräyksiä. Lisenssiehdot eivät millään osin rajoita Järjestelmätointittajan Toimitus-sopimuksen ja Palvelusopimuksen mukaisia velvollisuuksia ja vastuita.

Edellä mainittu lainaus palvelusopimuksesta osoittaa selkeästi mistä on kyse. Siinä asiakas sitoutuu noudattamaan vakiomuotoisia lisenssiehtoja, mutta kuitenkin niin, etteivät ne rajoita järjestelmätointittajan sopimuksen mukaisia velvollisuuksia ja vastuita. Järjestelmätointittaja vastaa siitä, että valmisohjelmistojen lisenssiehtojen mukainen käyttöoikeus kattaa sopimuksen mukaisen käytön. Lisenssiehdot ovat siis palvelusopimukseen ja muihin niitä ylempänä soveltamisjärjestyksessä oleviin sopimusdokumentteihin nähden toissijaisia. Hankintarengas toteaa selvyyden vuoksi, että tällaisen sopimusehdon vaikutus ja sitovuus on sopimusoikeudellisesti kiistaton tosiseikka. Ehto on yksiselitteinen ja selvä, ja valittajan tulkinta on sen sanamuodon vastainen.

Epicin tarjous ei siten ole ollut tarjouspyynnön vastainen. Epic on päinvastoin toimittanut lisenssiehdot tarjouspyynnön edellyttämällä tavalla. Hankintarengas ei ole edellyttänyt muutoksia valmisohjelmistojen lisenssiehtoihin, vaan niiden soveltaminen osana sopimuskokonaisuutta on ratkaistu edellä esitetyllä tavalla.

Kuten valittaja on vastaselityksessään (s. 23) todennut, tarjouksen hylkäämistä tulee arvioida nimenomaan tarjoajien tasapuolisen kohtelun näkökulmasta. Molemmat tarjoajat ovat toimittaneet tarjouspyynnössä nimenomaisesti edellytetyllä tavalla valmisohjelmistojen lisenssiehdot. Hankintarengas on varautunut mahdollisiin ristiriitaisuuksiin tarjouspyynnön ehdoilla, mihin hankintarenkaalla on oikeus. Molempien tarjoajien tarjoukset ovat siten olleet tarjouspyynnön mukaisia.

7 Sopimus ja tarjouksen tarjouspyynnön vastaisuus

Valittaja on vastaselityksessään (s. 27) esittänyt, että ”sopimus, sen soveltamisjärjestys ja sanktiot ovat eri asia kuin tarjouksen tarjouspyynnön mukaisuus” ja ”hankintajuridisesti hankintayksikkö on nyt hyväksynyt Epicin tarjouspyynnön vastaisen tarjouksen, eivätkä sopimusoikeudellinen etusijajärjestys ja sopimussanktiot tietenkään tee tarjouksesta tarjouspyynnön mukaista”.

Apotti-tarjouspyyntö koostui 49 dokumentista. Hankintarengas oli liittänyt tarjouspyyntöön muun muassa sopimusluonnokset, joiden mukaiset ehdot tarjoajan tuli hyväksyä. Tarjouspyynnön kohdan 10.5 mukaan tarjoajan tulee allekirjoittaa sopimukset sellaisenaan, jos hankintarengas niin vaatii. Sopimusluonnokset olivat siis osa tarjouspyyntöä.

Kyseisten sopimusluonnosten sisältämissä sopimusehdoissa on siten kyse nimenomaan tarjouspyynnön ehdoista. Puheena olevat sopimusdokumenttien soveltamisjärjestystä ja lisenssiehtojen asemaa koskevat ehdot eivät ole tarjoajan esittämällä tavalla varautumista sopimusrikkomuksiin tai liity sanktioihin, vaan kyseessä ovat hankintamenettelyn kanalta tarjouspyynnön sitovat ehdot samaan tapaan kuin esimerkiksi vaatimusmäärittelyn rivit.

Valittaja on vastaselityksessään (s. 27) todennut, että *”jos lisenssiehtoja rikotaan, lisenssin haltija voi tekijänoikeuslain nojalla olla kokonaan myöntämättä lisenssejä. Lisäksi se voi hinnoitella ne täysin haluamallaan tavalla”*. Tämä koskee kuitenkin myös valittajan omaa tarjousta, ja samalla kaikkia tietojärjestelmähankintoja. Jos tietojärjestelmässä käytetään ulkopuolisen kolmannen osapuolen valmisohjelmistoja, kyseinen kolmas osapuoli ei ole hankinnassa osapuolena, eivätkä asiakas ja toimittaja voi keskenään tehdä sitä sitovia sopimuksia. Tällöin toimittaja joutuu ottamaan vastuuta kolmannen osapuolen puolesta siltä osin kuin se osana ratkaisuaan käyttää kolmannen osapuolen valmisohjelmistoja, jos hankintayksikkö katsoo sen tarpeelliseksi, kuten Apotti-järjestelmähankinnassa hankintarengas on vaatinut.

Valittaja on vastaselityksessään (s. 28) väittänyt, etteivät Epicin tarjouksessaan esittämien ohjelmistojen hinnat sisältyisi vertailuhintaan. Väite on täysin vailla totuuspohjaa. Kuten Epicin tarjouksen selvityksestä F ilmenee, ohjelmistojen käyttöoikeudet sisältyvät Epicin tarjouksen hintaan. Tarjouspyyntökokonaisuuteen sisältyvissä sopimusluonnoksissa on nimenomaisesti suljettu pois mahdollisuus valittajan väittämään lisälaskutukseen (ks. palvelusopimuksen kohta 3.1 sekä toimitussopimuksen ja palvelusopimuksen kohdat 6.2 ja 12.1).

SAP Business Objects Enterprise / Crystal Reports -ohjelmistojen osalta hankintarengas vahvistaa, että niiden hinta sisältyy Epicin vertailuhintaan, kuten Epicin tarjouksen selvityksestä F ilmenee.

8 Epicin tarjouksen kieli

Kuten edellä lisävastineen kohdassa 3 on jo todettu, valittajan vastaselityksessään (esimerkiksi s. 30) esittämä väite, jonka mukaan erillisiä liitteitä ei tarjouksessa saanut esittää, on virheellinen. Tarjouspyyntö ei sisältänyt tällaista kieltoa. Valittaja on itsekin liittänyt tarjoukseensa suuren määrän erilaisia liitteitä. Tarjouspyynnön kohdassa 7.1 edellytettiin tarjoukselta ainoastaan tiettyä rakennetta.

Henkilöitä arvioitiin tarjousvertailussa tarjouspyynnön mukaisesti suomenkielisen selvityksen D ja haastattelujen perusteella. Epicin tarjouksensa erilliseen Henkilöesittelyt-hakemistoon liittämää ”Epic’s Key Personnel Team for Apotti” -henkilöesittelyä ei ole käytetty tarjousvertailussa. Kyseisen dokumentin voi rinnastaa yleiseen yritysesitykseen. On normaali käytäntö, että yritys liittää tarjoukseensa tietoja yrityksestä ja sen palveluksessa olevien asiantuntijoiden kokemuksesta ja pätevyydestä, vaikka selvitystä ei tarjouspyynnössä olisi nimenomaisesti pyydetty. Myös valittaja itse on liittänyt tarjoukseensa ”Tarjous_HEL_2013-011124” -nimisen dokumentin, jossa ilman tarjouspyynnössä esitettyä pyyntöä kuvaillaan esimerkiksi valittajan osaamista, resursseja ja palvelukyvykkyyttä sekä muita tarjouspyynnön mukaiseen tarjoukseen liittyviä seikkoja. Tällainen ylimääräinen esittely ei tietenkään tee tarjousta tarjouspyynnön vastaiseksi, eikä tarjouksen tarjouspyynnön mukaisuuden kannalta ole merkitystä sillä, millä kielellä tällainen ylimääräinen informaatio on tarjoukseen liitetty.

9 Tarjousvertailu

Valittajan vastaselityksessään (s. 31–34) esittämät tarjousten vertailua koskevat väitteet ovat täysin virheellisiä.

Tarjousten vertailuperusteet on esitetty tarjouspyynnön liitteessä 5. Toimittajan resurssien ja osaamisen arviointitapa on esitetty kyseisen dokumentin sivuilla 6–10. Dokumentissa on yksityiskohtaisesti esitetty, miten pisteet annetaan (ks. erityisesti sivun 6 kohta ”1) Henkilökohtaiseen haastatteluun”). Jokaisessa haastattelussa on esitetty haastateltavalle etukäteen laaditut kysymykset kymmeneltä aihealueelta, ja haastateltava on voinut saada dokumentissa esitetyllä tavalla jokaisesta aihealueesta 0–2 pistettä, eli yhteensä 0–20 pistettä. Haastatteluiden yhteiset (5 kpl) ja roolikohtaiset (5 kpl) aihealueet ilmoitettiin tarjouspyynnössä. Mitään valittajan esittämää epäselvyyttä ei ole ollut.

Valittaja on vastaselityksessään (s. 31) esittänyt, etteivät tietyt Epicin henkilöt ole olleet suomen kielen taitoisia eikä tiettyjen sertifikaattien olemassaolo näy kirjallisesta selvityksestä. Valittajan viittaamat roolikohittaiset aihealueet liittyvät kuitenkin tarjouspyynnön mukaisesti nimenomaan haastatteluihin. Muun muassa suomen kielen taito ja sertifikaatit on käyty läpi haastatteluissa. Muuta näyttöä niiden toteutumisesta ei ole pyydetty. Valittajan vastaselityksessään (s. 31) yksilöimät Epicin henkilöt saivat suomen kielen taitoon liittyvästä haastattelun aihealueesta 0 pistettä (tämä käy ilmi markkinaoikeudelle toimitetuista haastattelulomakkeista, ks. PMO-päällikkö ja Sosiaalihuollon ratkaisun pääasiantuntija, aihealue 9).

pu

Samoin esimerkiksi käyttöönottovastaavan koulutuskokemus käsiteltiin nimenomaan haastattelussa. Käyttöönottovastaavan haastattelun rooli-kohtaiset aihealueet liittyvät suurelta osin kouluttamiseen. Valittajan vastaselityksessään (s. 32) viittaamat käyttöönottovastaavan pisteet annettiin pelkästään haastattelun perusteella, ei kirjallisen selityksen perusteella.

Hankintarengas on tarjouksen ja haastattelun perusteella riittävällä tavalla varmistunut siitä, että Epicin käyttöönottovastaavan työkokemusvaatimus on täyttynyt. Hankintarenkaalla on oikeus luottaa tarjoajan esittamiin tietoihin.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen asiantuntijalta on tarjouspyynnön liitteessä 3 (tarjouksen selvitys D) edellytetty muun muassa laajaa osaamista terveydenhuollon alalta ja kokemusta hankinnan kohteen mukaisissa täysipäiväisissä tehtävissä. Hankinnan kohteena on kliinisessä työssä käytettävä järjestelmä, joka toteutetaan kliinisen työn asettamien vaatimusten mukaisesti. Epicin esittämän TH asiantuntija 2:n työkokemus on hankinnan kohteen mukainen.

Valittaja on pyytänyt vastaselityksessään (s. 32) hankintarenkaalta selvitystä siitä, miksi valittajan saamien Excel-tiedostojen muokkauspäivänä näkyy 13.12.2015 tai 14.12.2015. Kyseiset tiedostot on tuolloin kopioitu hanketoimiston dokumentinhallintajärjestelmästä (MS Sharepoint) tietokoneen kovalevylle. Joidenkin lomakkeiden tiedostonimiä on korjattu, jotta ne ovat selkeämmät markkinaoikeuden käsittelyä varten. Yhteen lomakkeeseen on lisätty tunnistetietoihin arvioijan nimi, koska siinä luki ainoastaan "Kauniainen". Muutoksia arviointeihin tai arvosanoihin ja kommentteihin ei ole tehty.

Toteutus- ja käyttöönottosuunnitelman sisällön ja laadun arviointitapa on kuvattu tarjouspyynnön liitteen 5 sivuilla 5–6. Arvioijien tehtävänä ei ollut arvioida tarjousten tarjouspyynnön mukaisuutta ja vähimmäisvaatimusten täyttymistä. Arviointilomakkeilla esitetyt arvioijien omat kommentit ovat hankintaprosessin aikana syntyneitä keskeneräisiä raakadataa. Varsinainen tarjousvertailu toteutettiin arvioijien tarjouspyynnön mukaisesti antamien pisteiden perusteella. Arviointiryhmän yhteisessä yhteenvetotilaisuudessa kaikki riskit käytiin arviointiryhmän kesken läpi. Kommentteja hyödynnettiin sen varmistamiseksi, että riskitekijä ja annettu todennäköisyys on ymmärretty arvioijien osalta oikein ja yhdenmukaisella tavalla, ja kun tämä oli varmistettu, arvioijat viimeistelivät antamansa pisteytyksen.

Myös valittajan riskiarvioinnissa on riskitekijän 13 kohdalla kommentti: "Maksupostin PIL-2 aikatauluksi merkitty 16.4.2018, alle 6 kk myöhem-

min kuin PIL-1. Tämä on ristiriidassa dokumentin TS 2.1 aikatauluvaatimuksen P13 kanssa.” (Lindblom). Aikataulua koskevaan ristiriitaan liittyen hankintarengas viittaa hankintapäätöksen liitteeseen 7, jonka mukaisesti hankintarengas oli pyytänyt molempia tarjoajia täsmentämään tarjoustaan dokumentin TS2.1 aikatauluvaatimusten osalta. Kuten hankintapäätöksen liitteessä 7 on todettu, molemmat tarjoajat vastasivat täsmennyspyyntöihin annettuihin määräaikoihin mennessä, ja saatujen täsmennysten perusteella tarjousten alkuperäiset tiedot voitiin huomioida tarjousten vertailussa. Lomakkeella näkyvät kommentit ovat siten keskeneräistä raakadataa, ja mahdolliset ristiriitaisuudet on myöhemmin korjattu.

Valittajan vastaselityksessään (s. 34) mainitsema arvioijan liitteestä TS2.1 esittämä kommentti liittyy myös aineiston luonteeseen raakadataa. Arviointiryhmän jäsenet on koottu hankintayksiköiden edustajista, joista osa ei ole ollut täysipäiväisesti mukana varsinaisen tarjouspyyntöaineiston laatimisessa, minkä vuoksi lopullisen tarjouspyynnön liitteiden tarkka numerointi ei välttämättä ole ollut kaikilla arvioijilla tiedossa. Kaikki arvioijat tunsivat kuitenkin toteutuksen ja käyttöönoton pääprojektit, koska he olivat olleet niiden suunnittelussa mukana. Lisäksi tämäkin kohta käytiin yhteenvetotilaisuudessa läpi, minkä jälkeen arvioijilla oli mahdollisuus tarkistaa antamiaaan pisteitä.

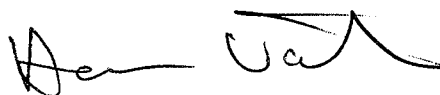
Yhteenvetona voidaan todeta, ettei valittajan viittaamilla yksittäisten arvioijien keskeneräiseen raakadataan kirjaamalla merkinnöillä ole mitään merkitystä hankintapäätösten sisällön tai hankintamenettelyn lainmukaisuuden kannalta. Myös valittajaa koskevista arviointilomakkeissa on todennäköisesti löydettävissä erilaisia merkintöjä, joiden merkityksestä voisi argumentoida loputtomiin. Olennaista asiassa on kuitenkin se, että hankintarengas on toteuttanut tarjousvertailun tasapuolisesti ja syrjimättä sekä tarjouspyynnössä esitetyllä tavalla ja tehnyt tarjousvertailun lopputuloksena hankintalain mukaisen hankintapäätöksen.

Yhteenvedo

Kuten hankintarengas on vastineessaan 1.12.2015 ja yllä tässä lisävas-
tineessa osoittanut, hankintapäätökset eivät perustu miltään osin virheel-
liseen menettelyyn. Hankintarengas pyytää, että valitus käsitellään vii-
pymättä ja hylätään kokonaisuudessaan.

Helsingissä 5.1.2016

Hannu Välimäki

Hankejohtaja
Helsinki

Liite

Esimerkkejä CGI:n tarjouksen sisältämien lisenssiehtojen ja sopimus-
luonnoksen välisistä ristiriitaisuuksista

A handwritten signature in black ink, located in the bottom right corner of the page. The signature is stylized and appears to be a cursive representation of a name.